

TALLINNA EHITUSKOOL

Portfolio

Mööblirestauraatori eriala

Aleksei Seliksar

2022

Sisukord

Sisukord.....	2
Mööblirestaatori baastadmised	3
Puidu lõiketöötlemine	3
Puidulõigete valmistamine	4
Pindade vineerimine	6
Polstritööd	7
Viinitooli restaureerimine (Nr. 8)	9
Viinitooli restaureerimine (Nr. 56)	20
Viinitooli restaureerimine (Nr. 66)	28
Nõukogudeaegne tool	37
Barokk pirni toolide restaureerimine (lõputöö)	44
Rokokoo koopiade polsterdamine	54
Praktika	65
Eneseanalüüs	70

Mööblirestauraatori baasteadmised

Oleme omandanud põhjaliku ülevaadet mööbliajaloost ja erinevate stiiliperioodide põhilistest tunnustest.

Oleme õppinud tundma mööbliesemete väärtuskriteeriume ning koostama analüüsi.

Sai koostatud restauroatori kutse-eeetika võrdlemistabel tööülesande arusaamiseks.

Oleme tutvunud naturist üles joonistamisega ning standardiseeritud joonestamistehnikaga.

Oleme saanud ülevaadet restaureerimistöode dokumenteerimise põhitõest ja nende rakendusviisidest digitaliseeritud maailmas.

Puidu lõiketöötlemine

Esimesed proovitööd oleme teinud eesmärgiga õppida tundma materjale ja kasutama käsitööriistu.

Harjutasime kätt erinevate tappide valmistamisega. Näidiseks hark-, keel-, rist-, poolkalasaba-, rööp- ja kalasabatapp.

Kasutuses on olnud peitlid, käsisaed, markeerimistööriistad, nurgikud, materjal kasepuidust, mänd/kuusk.

Harjutamine teeb meistriks. Kui kohe algusest välja ei tule siis kunagi ikka saab. Oleme kõik nendega vaeva näinud kuid õnneks saanud vajaliku õppetundi.

Eriti vajalikud harjutused puitühenduste valmistamiseks sest nendest põhineb suur osa restaureerimist.

Puidulõigete valmistamine

Liikudes edasi õpetati meile kuidas kasutada erinevad puulõikepeitlid koos lõiketehnikaga. Praktika koosnes toorikuite ettevalmistamisest ja paberšabloon (juhendi, näidiste) abil vormi väljalõikamisest. Esmane kogemus näitas, et protsess nõuab kannatlikust ja hoolikat planeerimist edu saavutamiseks. Tasub arvestada puusüü- ja puulõikega korrektseks tegemiseks (teooria tuli kasuks).

Lisaks õppisime peitlite teritamist mis on olnud siiani kasulik.

Paralleelselt oleme läbinud masinatega töötamise kursust, teooriat ohutustehnika rakendamiseks, oleme õppinud töö ja töökohtade planeerimist.

Samm-sammult õpitud teadmisi rakendades oleme jõudnud järgmiste projektini. Eesmärgiks oli valmistada puidust haamrit mis on puutöös asendamatu tööriist. Saagimine, hööveldamine, liimine ja lõpuks treimine viisid tulemuseni mis nüüd on igapäevaselt kasutuses.

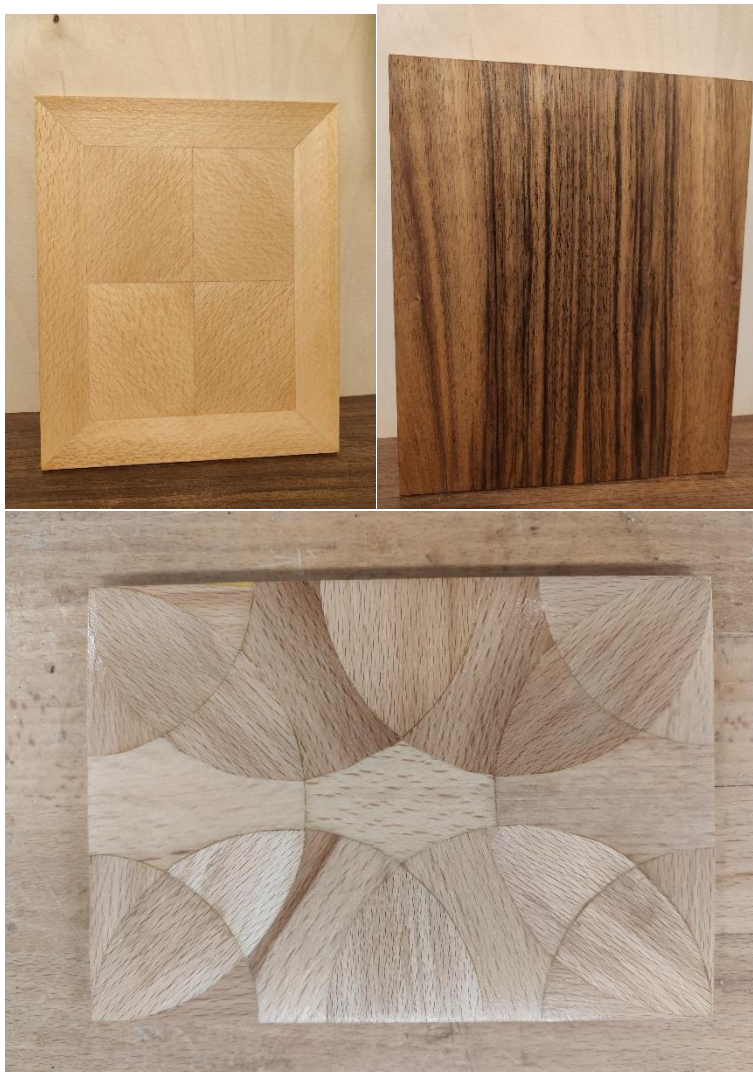

Kuna lõiketöö vajas veel lihvimist tegime ka kulpi eesmärgiga omandada vajalikud oskused õõnesnõu valmistamiseks. Kõik need tööd aitasid meil paremini tundma puiduliike ja nende omadustest mis omakorda viib kena tulemuseni. Selgus, et käsitöö on rahustav ja teraapiline tegevus. Mulle vähemalt sobib ja meeldib.

Pindade vineerimine

Spoonisärki koostamisega ja vineerimisega tegime ka paar proovitööd oskuste lihvimiseks. Väljamõõtmine, lõikamine ja tükkide liimimine olid meie põhiliseks tegevuseks. Saime proovida ja katsuda erinevaid tehnikaid triikrauast pressimiseni. Ja nagu iga kord võeti kasutusele mõned uued materjalid, masinad ja käsitööriistad. Noad, skalpellid, teibid ja liimid on saanud uueks sõbraks. Kindlasti on see vajalik oskus restaureerimises ja tuleb meile tulevikus kasuks.

Polstritööd

Enne kõiki harjutasime kätt poolpehme tumba/toolipõhja tegemisel. Raamat/konspekt ühes käes, nõel teises, õpetaja juhendusega tegime esimesed sammud poolpehme polstri ülesehitusega. Variante, tehnikat on küll palju ja pidime vaeva näha enne kui õiget töövõtet istusid pähe. Tänu õpetajale kes oli nõudlik aga samas abivalmis oleme omandanud nii vajalikud oskused edaspidiseks rakendamiseks.

TALLINNA EHITUSKOOL

Viinitooli restaureerimine (Nr. 8)

Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestaurator

Juhendaja Margus Sildre

2020

Üldandmed

- Nimetus: pool tugitool Nr. 8¹/₂, fl. 7.-
- Valmistaja: Gebrüder Thonet in Wien
- Dateering: 1862-1881
- Ajastustill: viini stiilis
- Materjal: aurutatud ja painutatud pöök, punutud võrk rotangist, kruvid, naelad, poldid, kinnitusosad metallist
- Viimistlus: peits (tume pähkel), sellak, hetkel kaetud musta värviga
- Tehnoloogia: tehasetoodang
- Mõõtmed: kõrgus 960 mm, laius 530 mm, sügavus 530 mm
- Märgid: on olnud kasutuses 1862-1881

Puudub tüüpiline “Thonet” märgistus mis ka omakorda määrab tootmisperioodi.

On säilinud “täht K” markeering mis vastavalt saksa kataloogidele viitab võimaliku päritolu asukohale (“Thonet” mööblivabrik Korichan, Moravia – Czech Republik).

Omanik: Aleksei Seliksar (ostetud Läänemaa talu omaniku käest, kes omakorda antiigipoest kunagi ammu)

Juhendaja: Margus Sildre

Restaureerija: Aleksei Seliksar

Tööde algus: 03. oktoober 2020

Tööde lõpp: 15. Märts 2021

Planeeritud aeg: umbes 50 tundi? Ei osanud määrata, kogemused puuduvad.

Eseme kirjeldus

Tüüpiline viinitool pöögist. Üks varasemast ja populaarsemast mudelist. Tooli osad on kokku kruvitud mis algupärasel seisundis võimaldab eset loetud minutiga lahti võtta transportimiseks. Rotangist iste ja käetoed teevad eset haruldaseks, kuid seda on keerulisem taastada. Alates aastast 1862 tulid kasutusele esimesed markeeringud "Thonet'i" vabrikus, esialgu paberandjal. See õnneks määrab valmistusaastat ja tõestab toote originaalsust.

Ideaalseisundi määramine

Eesmärgiks on tooli restaureerimine võimalikult algupärase välimuseni. Kuid kindlasti tuleb ja isegi tasub jätta jäljed kasutusest, eseme praeguse seisundit arvestades. Edaspidiseks kasutuses kodus.

Eseme seisundi kirjeldus

- Painutatud osad on hästi säilinud, kuid kohati tahavad kokkuliimimist.
- Eelmise restaureerimise käigus sai vahetatud rotangi iste "lutheri tooli" põhja vastu.
- Vasakpoolne käetugi on kaduma läinud, parempoolne on paigutatud valesse kohta.

- Jalgade alumistel osadel on niiskus- ja putukakahjustuste jäljed, pikkus pole võrdne.
- Vanad (originaal) ja uued (parandused) kinnituskohad on ühendatud läbiroostetud kruvidega/naeltega.
- Tehase markeering on halvas seisus.
- Igasugused vigastused, praod, augud, kriipsud, rooste.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	+	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	+	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	+
Uudsuse väärtus	-	-
Sentimentaalne väärtus	-	+
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	-	+
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

Tööülesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (pildistamine), dateerimine (kataloogid).
2. Markeeringu eemaldamine edaspidiseks säilitamiseks, eseme puhastamine mustusest.
3. Konstruktsiooni lahti võtmine, osandamine.
4. Kahjustuste hindamine.
5. Materjalide hankimine (pöök, kruvid, rotang).
6. Vana viimistluse (mustus) eemaldamine (patina säilitamisega).
7. Pinnavigastuste parandamine, pragude väljalõikamine, aukude tüübeldamine, jala osade asendamine.
8. Käepideme valmistamine/leidmine.
9. Viimistlemiseks ettevalmistamine, lihvimine, osade kokkusobitamine, mõõtude kontrollimine.
10. Lõpp-puhastus, peitsimine, kruntimine, viimistlemine lakiga, lihvimine, poleerimine.
11. Metallosade taastamine ja asendamine.
12. Rotangist võrgu punumine.

13. Detailide kokkupanek.
14. Toote etiketti paigutamine.
15. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
16. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

Vastavalt plaanidele võtsin tooli lahti fikseerides ja säilitades vajalikud tähtsad märgid. Sellele järgnes puhastus seebiga, abrasiiviga ja kemikaalidega. Vigastuste analüüsimisel ei osanud ma ette kujutada kui palju tööd mind ees ootas. Kuid huvi selle mööblitükki ja mööbliajaloo vastu kasvas ja aitas tööle.

Tööde käigus sai välja lõigatud uued jalaotsad, parandatud käepide, liimitud 15+ praod, asendatud kohati 10+ puiduparandust, tüübeldatud kruvide kohad, taastatud raam ettevalmistusega rotangist võrgu punutamiseks, metalliosad läbinud puhastust ja oksüdeerumist.

Lõppuks raam sai valmis kuid sama palju tööd oli veel ees. Puidu viimistlusega oli päris palju probleeme. Esiteks vana puit/uus, pahteldatud augud ja loomulikult kogemuste puudumine. Sai parandatud kohati klaasvärviga, vahapulgaga ja erinevate peitsidega. Kruvid ja teised metall osad asetatud oma kohale. Šellak peale ja punumiseks valmis.

Käepide valmistamisega ei osanud arvata, et pöögi painutamine on nii keeruline ettevõtmine erinevate nüanssidega. Alustades aurukambri ehitamisest painutamiseni raamides. Mõned toorikud millega eksperimenteerisin kaugale ei jõudnud. Kindlasti proovin tulevikus uuesti.

Kasutatud tööriistad ja vahendid

- Puhastus: seebivesi, mööbli puhastusaine, terasvill, skalpell, kaaplehed.
- Osandamine: kruvikerajad, jootekolb, puidust haamer, ehitusföön.
- Puiduparandused: käsisaed, peitlid, noad, mõõdulint, kondiliim, veekindel PVA liim, puidupahtel, pitskruvid, naaskel, puurid, lihvimispaber.
- Viimistlus: teravill, peitsid, Šellak, klaasvärv, vahapulgad, pintslid, tampoon, antiikvaha.
- Punumine: naaskel, tangid, kudumisvardad, rotang kiud, maalrinuga.

Kokkuvõtte

Minu valik esimeseks projektiks küll ei olnud teadlik kuna puudus ettekujutus restaureerimisest kui sellisest. Valitud juhuslikult veebi ostukeskkonnast. Tahtsin küll midagi erilist aga samas et oleks taskukohane. Olengi väga rõõmus ja tänulik selle võimaluse eest kuna mulle avanes lõpmatu restaureerimise maailm. Samuti tekkis huvi mööbli ajaloo vastu ja see määras edaspidised valikud.

TALLINNA EHITUSKOOOL

Viinitooli restaureerimine (Nr. 56)

Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestauraator

Juhendaja Margus Sildre

2021

Üldandmed

- Nimetus: tool Nr. 56
- Valmistaja: Gebrüder Thonet in Wien
- Dateering: 1885-1910
- Ajastustill: viini stiilis
- Materjal: aurutatud ja painutatud antiik mahagoon, punatud võrkrotangist, kruvid, poldid, kinnitusosad metallist
- Viimistlus: peits, lakk, vaha, hetkel kaetud põranda värviga
- Tehnoloogia: tehasetoodang
- Mõõtmed: kõrgus 908 mm, laius 355 mm, sügavus 430 mm
- Märgid:

Omanik: Aleksei Seliksar (ostetud Tõdva talust)

Juhendaja: Margus Sildre

Restaureerija: Aleksei Seliksar

Tööde algus: 19. aprill 2021

Tööde lõpp: 04. Juuni 2021

Planeeritud aeg: umbes 30 tundi

Eseme kirjeldus

Viinitool antiik mahagoonist mis on tavalisest roosakam. Tool oli kunagi kaetud värviga mille alt tuli mahagoon "Lutheri" põhjaga. Raam oli tugev kuid mõned tapid olid lahti. Praod ja puurimisjäljed. Markeeringud on hästi säilinud.

Ideaalseisundi määramine

Plaanis on restaureerida tooli algupärase välimuseni. Tooli iste siia ei kulu ega oma ajaloolist väärtust. Edaspidiseks kasutuses kodus.

Eseme seisundi kirjeldus

- Tappid lahti, kruvid roostes, kohati praod, kasutusjäljed.
- Eelmise restaureerimise käigus sai vahetatud rotangi iste "Lutheri" põhja vastu.
- Tehase markeering ja tempel on heas seisus.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	+	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	+	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	+
Uudsuse väärtus	-	-
Sentimentaalne väärtus	-	+
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	+	+
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

Töölesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (pildistamine), dateerimine (kataloogid).
2. Puhastamine mustusest.
3. Konstruktsiooni osandamine.
4. Kahjustuste hindamine.
5. Materjalide hankimine (vajadusel mahagoon, rotang).
6. Vana värvi eemaldamine (patina säilitamisega).
7. Pinnavigastuste parandamine, pragude väljalõikamine, aukude tüübeldamine.
8. Viimistlemiseks ettevalmistamine.
9. Lõpp-puhastus, kruntimine, peitsimine, viimistlemine lakiga, lihvimine, poleerimine.
10. Metallosade taastamine.
11. Detailide kokkupanek.
12. Rotangist võrgu punumine.
13. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
14. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

- Tooli konstruktsioon on lahti võetud vana viimistluse puhastamiseks.
- Võõraste elementide eemaldamine (naelad, poldid).
- Tehtud puiduparandused ja furnituuri taastamine.
- Raam on koostatud ja tapid liimitud.
- Kruvide kohad tüübeldatud.
- Ettevalmistus punumiseks ja viimistlus.
- Võrgu punumine.

Toolipõhi puhastatud ja võetud kasutusele järgmisel mudelil millel vineerpõhi on ettenähtud. Tapid ja praod on liimitud, raam korrastatud. Koos kondiliimiga (valmisseguga) kasutasin isetehtud puidupahtlit pragude parandamiseks. Kõva vaha ja paranduspliitsid korrastamiseks.

Kruvide roostest puhastamiseks kasutasin äädikat. Mõned keevitasin kokku ja põletasin sinitamiseks liinaõlis vajaliku temperatuurini. Proovitud ka külm oksüdeerumine.

Viimistlusel on katsetatud prantsuse poleerimise tehnika. Tulemusega rahul ei ole ja tuleb veel harjutada kuna see vajab materjali tunnetust, kogemust ja erioskust.

Tööriistad ja vahendid

- Puhastus: värvieemaldaja, mööbli puhastusaine, terasvill, kaaplehed, äädikas, linaõli, butaangaas.
- Lahtivõtmine: kruvikerajad, mutrivõti, jootekolb, puidust haamer.
- Puiduparandused: käsisaed, peitlid, mõõdulint, kondiliim, pitskruvid, naaskel, puurid, lihvimispaber.
- Viimistlus: terasvill, peits, sellak, , vahapulgad, pintslid, tampoon, antiikvaha.
- Punumine: naaskel, tangid, kudumisvardad, rotang kiud, maalrinuga.

TALLINNA EHITUSKOOOL

Viinitooli restaureerimine (Nr. 66)

Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestauraator

Juhendaja Margus Sildre

2021

Üldandmed

- Nimetus: tool Nr. 66 prototüüp, haruldane
- Valmistaja: Gebrüder Thonet in Wien
- Dateering: 1890-1910
- Ajastustill: viini stiilis
- Materjal: aurutatud ja painutatud pöök, vineerist põhi, kruvid, poldid
- Viimistlus: tume pähklipeits, sellak
- Tehnoloogia: tehasetoodang
- Mõõtmed: kõrgus 920 mm, laius 480 mm, sügavus 480 mm
- Märgid:

Omanik: Aleksei Seliksar (ostetud Tõdva talust)

Juhendaja: Margus Sildre

Restaureerija: Aleksei Seliksar

Tööde algus: 04. juuni 2021

Tööde lõpp: 10. Juuli 2021

Planeeritud aeg: umbes 20 tundi

Eseme kirjeldus

Üks haruldane mudel mida ei mainita kataloogides. Massiivsed poldid läbivad raami ja hoiavad koos. Ei ole tüüpiline elegantne viini tool. Tavalisest robustsem konstruktsioon. Hästi säilinud markeeringud tõestavad autentsust ja võimaldavad määrata tootmisperioodi. Põhjalaat kindlasti peaks olema mustriaga.

Ideaalseisundi määramine

Tugevdatud raam koos vineerist põhjaga annavad talle uue elu ja muutuvad kasutuskõlblikuks. Korralik puhastus viimistlusega aitavad istumist nautida. Edaspidiseks kasutuses kodus.

Eseme seisundi kirjeldus

- Ese on pärit tolmusest keskkonnast ja on seisnud kasutuseta aastaid. Ta meeldis väga toonesepale ja oli auke täis. Raam on vigastatud putuka kahjustustega.
- Raam püsib koos aga kõigub kõvasti., toolipõhi puudub.
- Praod kinnituskohtades, kruvid roostes.

- Liimimiskohad ei püsi koos.
- Tool haiseb.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	+	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	+	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	+
Uudsuse väärtus	-	-
Sentimentaalne väärtus	-	+
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	-	-
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

Töölesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (pildistamine), võimalusel dateerimine (kataloogid).
2. Eseme puhastamine mustusest, kahjuritest, puidu sügavpuhastus.
3. Konstruktsiooni lahti võtmine.
4. Kahjustuste hindamine.
5. Materjalide hankimine (toolipõhi)
6. Vana viimistluse (mustus) eemaldamine (patina säilitamisega).
7. Pinnavigastuste parandamine, aukude tüübeldamine, liimimine.
8. Ettevalmistus viimistluseks, pragude täitmine.
9. Kruvide ja poltide taastamine.
10. Detailide kokkupanek, viimistlus.
11. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
12. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

Ese on läbinud puhastust kemikaalidega kahjurite tõrjumiseks. Mustus koos vana viimistlusega on eemaldatud kaaplehega. Konstruktsioon on täielikult lahti võetud ja korrastatud. Eemaldatud naelad. Kruvid ja poldid on oksüdeeritud ja sinitatud.

Sellele järgnes juba tuttav puiduvigastuste parandus protsess. Eriti palju aega võttis putuka aukude täitmine pahtliga ja vahaga. Üritasin teha nii vähe kui võimalik kuid nii palju kui vajalik kuna ese ei peagi olema uueväärne. Kasutusjäljed püüame võimalusel säilitada.

Kui kruvikohad sai tüübeldatud ja augud täidetud tuli aeg mõelda viimistlusele koos põhja paigaldamisega. Kasuks tuli teise tooli "Lutheri" põhi. Ese oli enimgi tumedamat tooni ja seega tume pähklipeits sobis hästi. Restaureerimine lõppeb lakkimisega ja vaha poleerimisega.

Kasutatud tööriistad ja vahendid

Puhastus: mööbli puhastusaine, lihvimispaber, kaaplehed.

Lahtivõtmine: kruvikerajad, jootekolb.

Puiduparandused: peitlid, kondiliim (valmissegu), pitskruvid, naaskel, puur, lihvimispaber, vineerisaag.

Viimistlus: terasvill, peits, sellak, vahapulgad, pintslid, tampoon, antiikvaha.

TALLINNA EHITUSKOOL

Nõukogudeaegne tool

Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestauraator

Juhendaja Eha Vacht

2021

Üldandmed

Nimetus: Kasepuidust nõukogudeaegne tool

Valmistaja: Mõned allikad viitavad sellele, et see võiks olla Võru Puka Mööblitööstuse toodang

Dateering: 1950-1960

Ajastustill: Retro, vintage

Materjal: Kasepuidust, vineerist põhjaga originaalis

Viimistlus: Kaasaegne lakk

Tehnoloogia: Tehasetoodang

Mõõtmed: Kõrgus 880 mm, laius 420 mm, sügavus 490 mm

Märgid: Markeeringud puuduvad.

Omanik: Aleksei Seliksar (ostetud sadulsepa käest)

Juhendaja: Eha Vacht

Restaureerija: Aleksei Seliksar

Tööde algus: 11. september 2021

Tööde lõpp: 05. Oktoober 2021

Planeeritud aeg: umbes 20 töötundi

Eseme kirjeldus

Oma ajastule tüüpiline tegelane interjoris. Kandilised vormid, lihtne ja kerge. Kasepuit okstega, freesitud raam, liimitud ja naeltega löödud. Seisnud pikka aega kuuris.

Ideaalseisundi määramine

Ese ei oma suurt väärtust aga ikka sobib hästi harjutamiseks. Plaanis korrastada konstruktsiooni ja asendada vineeri poolpehme istmega. Kodukasutuseks.

Eseme seisundi kirjeldus

- Niiskuskahjud, kriimud, praod, kasutusjäljed.
- Vineerpõhi ja alusraam puuduvad.
- Lahtised ja loksuvad tapid.
- Laki viimistlus on halvas seisukorras.
- Kohati naeltega löödud.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	+	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	+	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	-
Uudsuse väärtus	-	-
Sentimentaalne väärtus	-	-
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	-	-
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

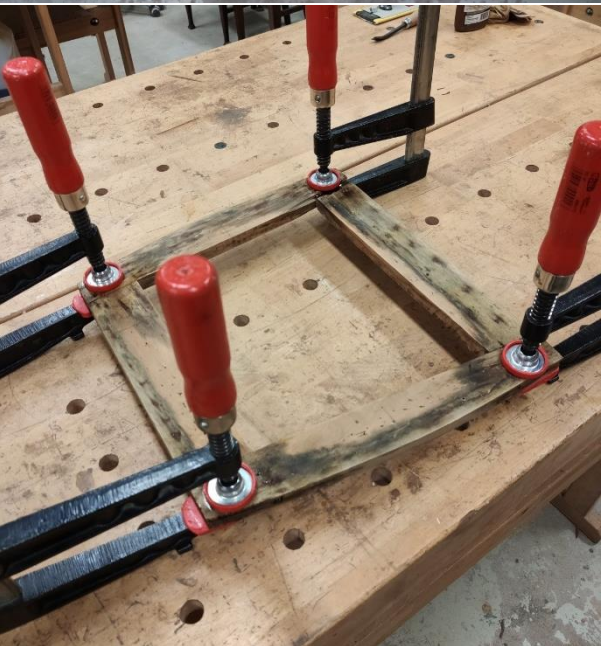

Tööülesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (pildistamine).
2. Osandamine.
3. Kahjustuste hindamine.
4. Materjalide hankimine (alusraam, polstri komponendid, nahk).
5. Vana viimistluse eemaldamine (kraapimine, lihvimine).
6. Pinnavigastuste parandamine, oksakohtade ja tappide korrastamine.
7. Raami koostamine, liimimine, viimistluseks ettevalmistamine, lihvimine.
8. Kruntimine, lakkimine.
9. Alusraami sobitamine, poolpehme polstri tööd.
10. Detailide kokkupanek.
11. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
12. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

Enne lahtivõtmist sai kuivatatud ja tolmust puhastatud. Mõõdud fikseeritud. Järgnes osandamine ja viimistluse eemaldamine. Tapid, ühendused sai korrastatud ja liimitud. Eemaldatud kõik võõrad naelad. Laenutasin ühest teisest toolist alusraami ja sobitasin kokku. Raam liimitud, krunditud ja viimistletud kaasaegse polüuretaanlakkiga. Poolpehme polster koostatud ja sobitatud raamiga.

Kasutatud tööriistad ja vahendid

Puhastus: seebivesi, kaaplehed.

Osandamine: puidust haamer, tangid.

Puiduparandused: käsisaed, peitlid, mõõdulint, veekindel PVA liim, pitskruvid, lihvimispaber.

Viimistlus: teravill, pintsliid, lakk, lahusti.

Polstritööd: merihein, kotiriie, vatiin, linane valge riie, naturaalnahk, nõör, tangid, nõelad, käärid, klambripüstol, klambrid.

Kokkuvõtte

Arusaadav, et seda ei saa nimetada traditsioonitruu restaureerimiseks polsterdamise tõttu. Ikkagi olen otsustanud harjutuse eesmärgiks ja eseme väärtuste tõstmiseks lisada poolpehmemolstrit mis on lihtsasti eemaldatav. Mugav ja ilus tool igapäevaseks kodukasutuseks.

TALLINNA EHITUSKOOL

Barokk pirni toolide restaureerimine (lõputöö)

Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestaurator

Juhendaja Margus Sildre, Eha Vacht

2021

Üldandmed

Nimetus:	Barokk toolid (2tk)
Valmistaja:	pole teada
Dateering:	1960-1970
Ajastustill:	Barokk stiilis
Materjal:	Pirnipuu, poolpehme polster
Viimistlus:	peits, lakk
Tehnoloogia:	tehasetoodang
Mõõtmed:	kõrgus 1130 mm, laius 470 mm, sügavus 500 mm
Märgid:	markeeringud puuduvad
Omanik:	Aleksei Seliksar (sooritatud veebi ostu keskkonnast)
Juhendaja:	Margus Sildre, Eha Vacht
Restaureerija:	Aleksei Seliksar
Tööde algus:	09. september 2021
Tööde lõpp:	aprill 2022
Planeeritud aeg:	umbes 100 tundi

Eseme kirjeldus

Nägid neid veebis ja tundsin kohe väljakutset. Halvas seisus pirnipuust barokkstiilis toolid. Omanikul oli terve elutoa komplekt mis oli kunagi toodud väidetavalt Roomast pulma kingituseks ja nüüd ei mahtunud enam korterisse. 8st toolist kaks on seisnud kuuris ja neid ma saingi. Tumedamat tooni, rikkalike nikerdustega, kunagi nahast polster ja vasest nõöbid tõmbasid minu tähelepanu.

Ideaalseisundi määramine

Kuna polster on osaliselt näidiseks säilinud üritan taastada võimalikult originaali lähedaselt.

Eseme seisundi kirjeldus

- Niiskuskahjustuste tõttu raam on kõveraks läinud. Seljatoe osad ja tagumised jalad on deformeeritud.
- Puudub üks väike detail, mõned nööbid on kaduma läinud.
- Praod, kriimud, logisev konstruktsioon, võõrad naelad.
- Poolpehme polstri jäljed.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	+	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	+	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	+
Uudsuse väärtus	-	-
Sentimentaalne väärtus	-	-
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	-	+
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

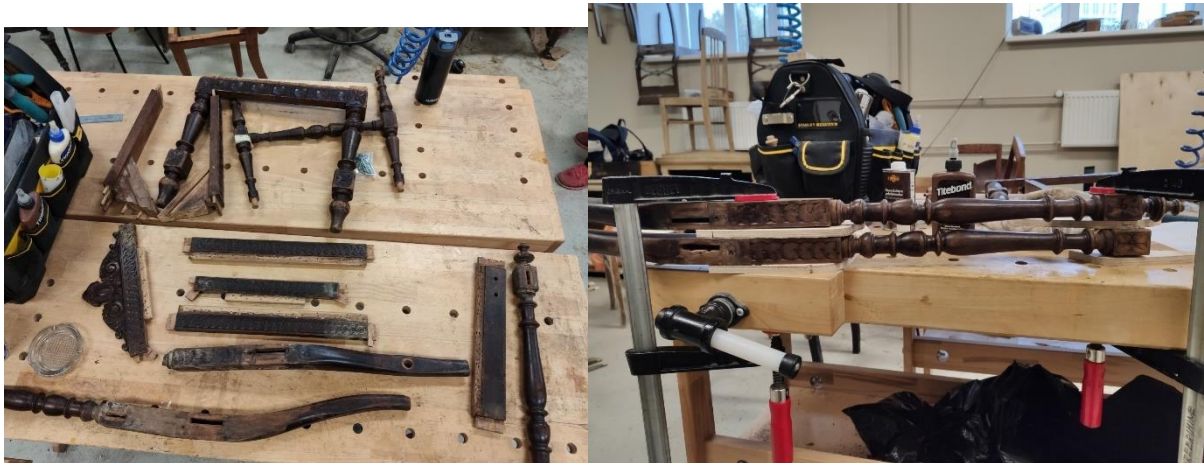

Tööülesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (möödud, pildistamine).
2. Konstruktsiooni lahti võtmine.
3. Kahjustuste hindamine.
4. Materjalide hankimine (pirnipuu, polstri osad).
5. Vana viimistluse eemaldamine (patina säilitamisega).
6. Pinnavigastuste parandamine, osade treimine.
7. Raamide sobitamine, konstruktsiooni kokkupanek, liimimine, mõõtude kontroll.
8. Viimistlemiseks ettevalmistamine, lihvimine.
9. Peitsimine, viimistlus lakiga.
10. Nööpide puhastamine.
11. Polstri tööd.
12. Vahatamine.
13. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
14. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

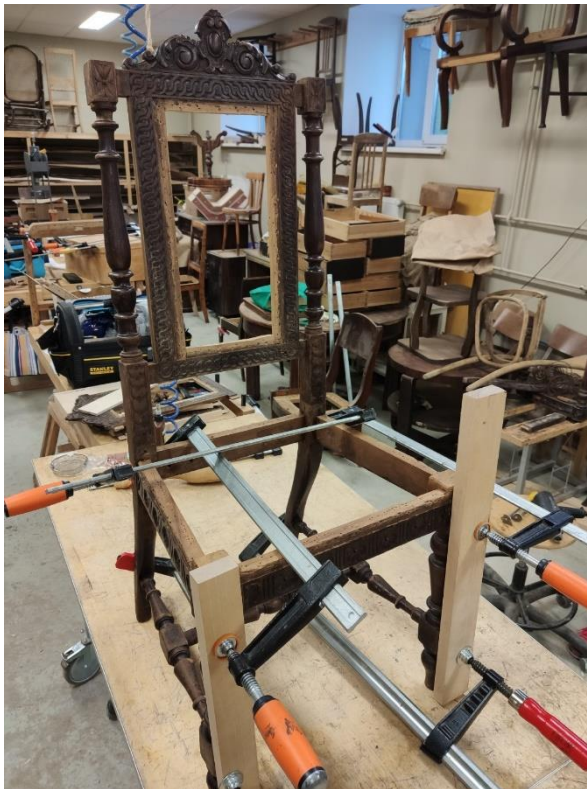
See töö osutus päris väljakutseks kuna deformeeritud raami on üsna võimatu sirgeks saada ilma suurema sekkumiseta. Nimelt tuli omavahel uuesti sobitada kõik tappühendused. Tagumiste jalgade sirgendamiseks saeti sektoriteks ja liimiti tüübeldamisega uuesti kokku. Seljatoe raamidele saeti sisse sooned, liimiti sirgenduselementidega ja spoonisärkidega kokku. Alles siis raam oli piisavalt sirge koostamiseks.

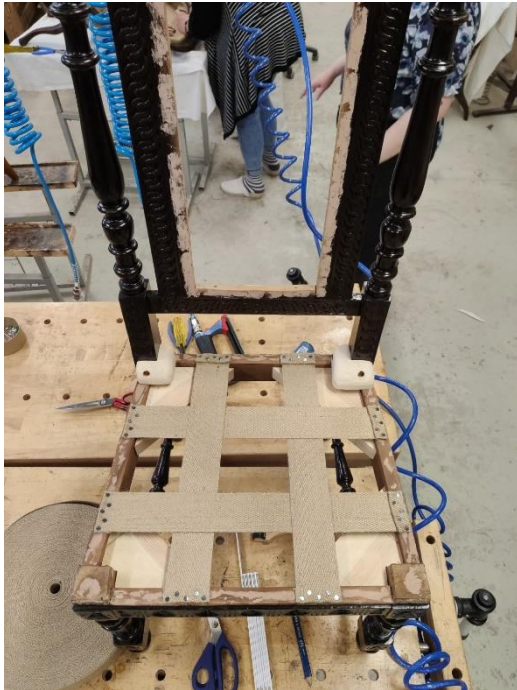

Sai valmistatud puuduolev detail ja parandatud mõned teised nikerduste osad.

Vahetatud toolipõhja valtsid naelte kinnituskohtades. Raamid kokku ja viimistlus peale. Tooni segasin kolmest peitsist (pähkel, mahagoon, mustjashall toon). Sellaki on pandud 5-6 kihti vahelihvimisega terasvillaga.

Enne polsterdamist olen valmistanud ja paigaldanud nii abiklotsid kui ka raami tugevdusklotsid. Ja hakkasin polstrit ehitama. Eriti keeruliseks osutus ülesanne teha toolid ühesuguseks nii välimuste, proportsioonide, mõõtude kui ka tunnuste poolest.

Viimased pingutused nahaga, nõopidega, paela valmistamisega ja toolid ongi valmis. Antiikvahaga ja nahahooldusvahendiga töödeldud.

Kasutatud tööriistad ja vahendid

Puhastus: sebivesi, mööblipuhastusaine, terasvill.

Osandamine: puidust haamer, ehitusföön, kuum vesi.

Puiduparandused: käsisaag, peitlid, lihvimispaber, mõõtmistööriistad, treipink, saepink, spoon.

Viimistlus: peitsid, sellak, terasvill, pintsliid, tampoon.

Polstritööd: mööblirihm, merihein, nõör, kotti riie, valge riie, ehtne nahk, klambripüstol, klambrid, nõelad, käärid, tangid, haamrid.

Kokkuvõtte

Kõige tähtsam õppetund: ühtlaste tulemuste saavutamiseks on väga tähtis teha mõlemad esemed paralleelselt. See oluliselt vähendab eksimuse võimalust.

TALLINNA EHITUSKOOL

Rokokoo koopiate polsterdamine
Aruanne

Aleksei Seliksar

S17

Mööblirestauraator

Juhendaja Eha Vacht

2022

Üldandmed

Nimetus:	Rokokoo tugitoolid (2tk)
Valmistaja:	Tundmatu kohalik meister
Dateering:	2021
Ajastustill:	Rokokoo
Materjal:	Mahagoon, pehme polster
Viimistlus:	sellak
Tehnoloogia:	ainueksemplaar
Mõõtmed:	kõrgus mm, laius mm, sügavus mm
Omanik:	Andrus Puhm
Juhendaja:	Eha Vacht
Restaureerija:	Aleksei Seliksar
Tööde algus:	15. jaanuar 2022
Tööde lõpp:	23. Aprill 2022
Planeeritud aeg:	umbes 200 tundi

Eseme kirjeldus

Kuna mul puudus ese pehme polstri restaureerimise harjutamiseks olen otsustanud aidata tuttavat lõpuni viia pooleli jäänud projekt. Kaks rokokoo koopiat sobisid väga hästi. Tegemist on tellimustööga mida pandi kokku ja nikerdati välja originaali alusel. Originaali ma küll pole näinud kuid olen saanud päris palju pilte. Sain tühja raami mida oleks pidanud viimistluseks ette valmistada ja viia läbi polstritööd.

Ideaalseisundi määramine

Plaanis on teha mõned konstruktsiooni parandustööd enne viimistlust ja nikerduste korrastamine. Näidis materjali kasutades ja omaniku soovidega arvestades üritan ehitada traditsioonitruu pehme polstrit.

Eseme seisundi kirjeldus

- Raam on tugev ja hästi läbi mõeldud.
- Rikkalikud nikerdused kuid kohati lõpetamata.
- Iste on vale nurga all.
- Puuduvad polstriklotsid.
- Seljatoe polstri soonid on freesimata.

Väärtuste tabel B. Appelbaumi järgi

Väärtused	Algupärane	Restaureeritud
Kunstiväärtus	-	-
Esteetiline väärtus	-	+
Ajalooline väärtus	-	-
Kasutusväärtus	-	+
Uurimuslik väärtus	-	-
Hariduslik väärtus	-	-
Vanuseväärtus	-	-
Uudsuse väärtus	-	+
Sentimentaalne väärtus	-	+
Assotsiatiivne väärtus	-	-
Rahaline väärtus	-	+
Rariteetsuse väärtus	-	-
Ühismäluline väärtus	-	-

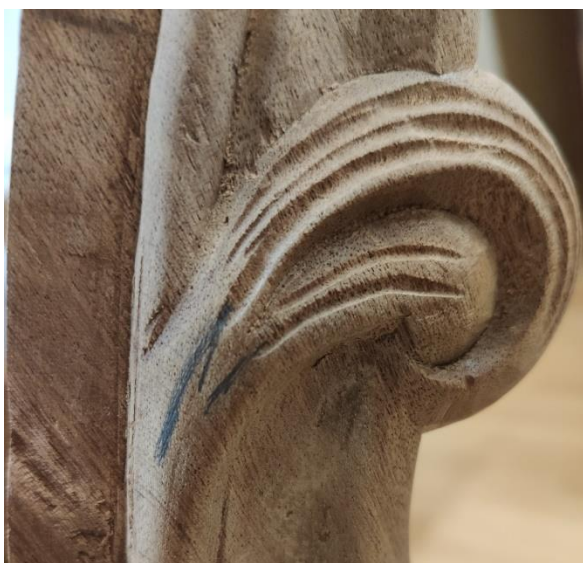

Töölesannete planeerimine

1. Tooli seisundi määramine, fikseerimine (pildistamine).
2. Materjalide hankimine (pehme polster).
3. Nikerdustööd, korrastamine, lihvimine.
4. Viimistlemiseks ja polsterdamiseks ettevalmistamine.
5. Polstritööd/viimistlus.
6. Lõpptulemuse fikseerimine (pildistamine).
7. Aruanne koostamine.

Teostatud tööd

Kuna aega nappis tööde läbiviimiseks tegin mõlemad tugitoolid paralleelselt nii koolis kui ka kodus. Kõigepealt lõpetasin nikerdustega, tegin freesiga tööd seljatoel. Sai valmistatud ja sobitatud polstriklotsid. Käetoed tüübeldatud konstruktsiooni tugevdamiseks, praod kõrvaldatud. Otsustati paigaldada jalgadele mööblirattad istmenurka korrigeerimiseks.

Hakkasin polstrit üles ehitama. Paigaldatud mööblirihmad, seotud verdrud, läbiõmmeldud meriheina ja tasanduskihid. Jooksvalt tehtud parandused dubleeritud mõlema tugitoolide ühtlustamiseks. Ainult teooriast selles töös ei piisa. Kogemus on asendamatu materjalide tunnetamiseks ja õigete töövõtete väljakujunemiseks. Suur tähtis on ka etteplaneerimisel ja oskusel näha ette tulevad takistused.

Nägin vaeva kantimisega ja läbiõmblusega. Oleme peitsimisest loobunud kuna sellak ise toob mahagooni puiduile esile. Valitud hall sametine kangas. Tugitoolid viimistletud sellakiga. Vahelihvimist tegin terasvillaga. Pael sai liimitud ja puitpinnad vahatatud.

Kasutatud tööriistad ja vahendid

Puiduparandused: nikerduspeitlid, lihvimispaber, lintsaag, lihvpink, käsiüla frees, akutrell, kruvid, tüüblid.

Viimistlus: teravill, pintslid, antiikvaha.

Polsterdamine: mööblirihm, vedrud, jutekangas, sidumisnöör, kotiriie, linane valge riie, vatiin, linane nöör, kandiõmblemisnöör, sametkangas, naelad, klambripüstol, klambrid, nõelad, tangid, käärid, haamrid.

Praktika

Esimese õppeaasta lõpuks leidsin võimalust oskuste praktiseerimiseks ettevõttes Pihelgas OÜ. Olen otsustanud pühendada sellele aega ja tegin seal neli nädalat tööd, et protsessile süveneda ja kogeda päris restaureerimist meistrite juhendamisel.

Enamasti olen tegelenud polstri osandamisega, konstruktsioonide lahti võtmisega, esemete puhastamisega ja viimistluse eemaldamisega. Tegin spooniparandust, mõned viimistlus- ja nikerdustööd.

Sain oma kogemuse ja võimalust osaleda tööprotsessides kätte. Ootused olid küll teised aga ega kõik ei ole päris tööelus nii nagu me tahame. Nägin kui lai on restaureerimise maailm ja sain olulist õppetundi meistrite käest. Nautisin oma tööd. Olen tänulik võimaluse eest.

Teisel õppeaastal tegin praktikat juba vöõrsil Itaalias. Kogemus on kindlasti ainulaadne ja õpetlik. Kuna töökoda spetsialiseerub kaasaegsemööbli valmistamisel saime kätt proovida selles valdkonnas ja masinaid katsetada. Tegime väljasõidu objektidele eesmärgiga paigaldada/parandada mööblit ja loomulikult oleme näidanud oskust restaureerimisel.

Loomulikult töökogemus hoopis teises keskkonnas rikastab meid ja õpetab jääda restauraatoriks keerulises olukorras. Välispraktika kogemus oli väga õpetlik meetodite ja esemete väärtuste võrdlemisel.

Teine õppeaasta lõppeb praktikaga Portugalis. Põnevusega ootan uut väljakutset!

Eneseanalüüs

Õppeaasta on olnud väga positiivne ja uusi kogemusi-teadmisi täis. Üllatuseks tulid mõned avastused seotud aja planeerimisega ja enda isikuomadustega. Olen tolerantne, rahulik ja seega saan inimestega hästi läbi. Uudishimulikkus ja avatus teadmistele aitavad laiendada silmaringi ja omandada vajalikud oskused. Samas liigne enesekindlus ei võimalda mõnikord korralikult analüüsida ja teha kokkuvõtted eriti uuel alal.

Selgus, et restaureerimine kui käsitöö on sarnane näiteks metallitööstusega. Puit kui materjal annab rohkem võimalust töötlemiseks kuid samas on väga omapärane ja seab konkreetsed reeglid. Seda tuleb hoolikalt tundma õppida edu saavutamiseks.

Enne kooliminekut ei teadnud ma restaureerimisest midagi. Küll aga aitasid kaasa kogemused tootmisest ja tööriistaoskused tööelust. Teatud valiku ei saanud ma kohe algusest teha. Väljakutseks oli näha protsessi tervikuna. Õnneks sattus minu kätte kehvas seisus ebatavalise kujuga viini tool. Sellega töötades kasvas mul mööbli ajaloo vastu huvi. Tuli arusaam, et kõik sõltub minu panusest ja see motiveeris asjadele süveneda. Õpin tundma eseme väärtust ja näha ilu hoopis teisest vaatenurgast. Naudin protsessi iseenesest, proovin midagi uut. Lisaks soosib sellele positiivne kooli õhkkond. Ja loomulikult korralikult tehtud töö paneb silmad särama!

Praktikale minnes olin küll avatud, julge ja valmis igasugusteks töödeks. Ootused olid suured. Nimelt tahaksin kogeda päris restaureerimist. Selgus aga, et valdkond on niivõrd lai, nõuab kogemust, pealehakkamist ja seda ei tasu üle idealiseerida. Elu näitab, et ärivõtted, moetrendid ja kliendisooovid on tihtipeale restaureerimisest prioriteedis.

Küll aga koolis omandatud töövõtted ja teadmised aitasid ülesannete täitmisega. See on väga hea baas ja ettevalmistus nii-öelda päris tööks. Kindlasti sihikindlus ja avatud meel olid mul suureks abiks teadmiste ja oskuste omandamisel. Olen märganud, et kemikaalide/materjalide omaduste teadmisest on palju kasu ja just sellele mul tuleb rohkem tähelepanu pöörata. Suur roll on ka etteplaneerimisel. Tavaliselt ainult tagantjärgi saan selle tähtsusest aru. Õnneks kõik said lahendatud. Nii praktikal kui ka koolis on mul abivalmivad, kogenud juhendajad ja õpetajad kellele ma olen väga tänulik.

Praktika näitab, et kõigil on erinevad töövõtted ja nende omandamises ja arusaamises on tähtis roll enda omi väljatöötamises. Julgen öelda, et puiduparandustööd tulevad mul paremini välja. Viimistlustehnika aga vajab tähelepanu. Kindlasti tunnen oma võimeid, oskusi ja piire paremini kui aasta tagasi. Ja mida rohkem me õpime, seda selgemalt näeme kui tohutult suur ja huvipakkuv valdkond see on.